කතිරයේ බලය
புள்ளடியின் பலம்

වෙළුම 3 කලාපය 1 මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ජනවාරි - අප්‍රේල් 2019

මැතිවරණ සීමා නිර්ණය කිරීමේදී සිදුවන අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙන් කිරීම (Gerrymandering), අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදීම (Malapportionment) සහ ඇලබාමා පරස්පරය (Alabama Paradox)

සීමා නිර්ණය කොමිෂන් සභාවේ සභාපති ආචාර්ය කේ.තවලිංගම්
හා සම්බන්ධීකරණ ලේකම් නලින් සේමගේ

මැතිවරණ කොට්ඨාස සීමා මායිම් නිර්ණය කිරීම (Delimitation)

කොට්ඨාස දෙකක් අතර පැවතිය යුතු පොදු මායිම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කොට එම මායිම් පැහැදිලි ලෙස දක්වමින් ලේඛනගත කිරීමේ නෛතික ක්‍රියාවලිය මායිම් නිර්මාණය යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මායිම් නිර්ණය කිරීමේ දී ඒවා වචනවලින් (ලේඛනවල) සඳහන් කරන අතර සිතියමක හෝ සටහන් පත්‍රයක නම් ඒවා රේඛා මඟින් සලකුණු කෙරේ.

මායිම් සලකුණු කිරීම ක්ෂේත්‍ර ක්‍රියාවලියකි. මායිම් සලකුණු කිරීමේ අරමුණ වන්නේ යම්කිසි මායිමක් සෑම කෙනෙකුටම දෘශ්‍යමාන වන ආකාරයට සලකුණු කිරීමයි. මෙහි ප්‍රාරම්භක පියවර මැණුම්කරණයයි. නිර්ණය කරන ලද සීමාවන් නිශ්චිත ලෙස දැන ගැනීම සඳහා ස්ථානගත සලකුණු තැන්පත් කිරීම හෝ භූවිෂමතා ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම මෙහි දී සිදුවේ.

කෙසේ වුවද, මෙහිදී භාවිතා වන පාරිභාෂික ශබ්ද සෑම විටම සුපැහැදිලි නොවූ අතර මෙම පියවර දෙක අතර ව්‍යාකූලතාවන් අදටත් උද්ගත වෙමින් පවතී. සාමාන්‍යයෙන් මෙම සීමා නිර්ණය කිරීමේ දී සලකුණු කිරීම සඳහා භාවිතා වන පදමාලා පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් මායිම් සටහන්කරුවන්ට තිබේ.

සීමා නිර්ණ වර්ග

- ජාතික සීමා නිර්ණය (රාජ්‍යයක බාහිර "සීමා" නීත්‍යනුකූලව පිහිටු වීම)
- සමුද්‍රාසන්න සීමා නිර්ණය (සාමුද්‍රීය සීමාවන් පිළිබඳව ජාතීන් අතර උද්ගතවන අර්බුද නිරාකරණය කිරීම සඳහා සිදු කෙරෙන ජාතික සීමා නිර්ණය.)
- මායිම් නිර්ණය (ව්‍යවස්ථාදායක ආයතනයක් ඇති රටක හෝ පළාතක කොට්ඨාසවල සීමා මායිම් නියම කිරීමේ ක්‍රියාවලිය.)

මෙම ලිපිය ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ මැතිවරණ කොට්ඨාස පිළිබඳ සීමා නිර්ණය කෙරෙහිය.

සීමා මායිම් නිර්ණය

මුල දී සඳහන් කරන ලද පරිදි "කොට්ඨාස මායිම් නිර්ණය" නැතහොත් සීමා නිර්ණය යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ ව්‍යවස්ථාදායක ආයතනයක් ඇති රටක හෝ පළාතක මැතිවරණ කොට්ඨාස සීමා මායිම් නියම කිරීමේ ක්‍රියාව හෝ ක්‍රියාවලියයි. සීමා නිර්ණය කිරීමේ වගකීම යම් ඉහළ බලයක් ඇති ආයතනයකට පැවරේ. මෙවැනි ආයතනයක් සීමා නිර්ණ කොමිෂන් සභාව නැතහොත් මායිම් පිළිබඳ කොමිෂන් සභාව යනුවෙන් හැඳින්වේ. සීමා නිර්ණය යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ ඡන්ද කොට්ඨාසවල සීමා මායිම් සලකුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. කෙසේ වුවද මෙම වචනය පළාත්, පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක, ප්‍රාදේශීය පරිපාලන කොට්ඨාස හා පළාත් පාලන ආයතන යන සියළුම ආයතනවලට සම්බන්ධ සීමා මායිම් වෙන්කර දැක්වීමේ ක්‍රියාවලිය විස්තර කිරීමට උපයෝගී කර ගනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ (නෛතික) සීමා නිර්ණ වර්ග

- පළාත් හා පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කවල සීමා නිර්ණය කිරීම.
- ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස හා ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසවල සීමා නිර්ණය කිරීම.
- පළාත් පාලන ආයතනවල සීමා නිර්ණය කිරීම.
- පළාත් පාලන ආයතන සතුව පවතින ඡන්ද කොට්ඨාසවල සීමා නිර්ණය කිරීම
- පළාත් සභාවල පවතින ඡන්ද කොට්ඨාසවල සීමා නිර්ණය කිරීම
- පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ කොට්ඨාසවල සීමා නිර්ණය කිරීම

රාජ්‍ය සේවා බල ප්‍රදේශ

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවය සැලසීම සඳහා ඒ ඒ රාජ්‍ය ආයතන උපයෝගී කර ගන්නා කලාප හෝ ප්‍රදේශ ඇත. ඒවා අතර සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාස 340කි. අධ්‍යාපන කොට්ඨාස 311කි. පොලිස් කොට්ඨාස 439කි. මෙම සමහර කොට්ඨාස ග්‍රාම නිලධාරී හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මායිම් ඉක්මවා සකස් වී ඇත.

මැතිවරණ කොට්ඨාස සීමා නිර්ණය

දේශපාලන අයිතිවාසිකම් හා සීමා නිර්ණය පිළිබඳව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය කරන සඳහන්.

- මැතිවරණ කොට්ඨාස මායිම් සලකුණු කිරීම හා ඡන්දය පාවිච්චි කිරීමේ ක්‍රමය ඡන්දදායකයින් ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය කෙරෙහි බලපෑමක් නොකළ යුතුය. කිසිදු ජන කණ්ඩායමකට අවාසි සහගත නොවිය යුතුය - එය අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙනස් කිරීමක් (Gerrymandering) නොවිය යුතුය.
- ඡන්දදායකයා : මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාව අතර අනුපාතය
- එක් ඡන්දදායකයෙකුගේ ඡන්දයේ වටිනාකම තවත් ඡන්දදායකයෙකුගේ ඡන්දයේ වටිනාකමට සමාන විය යුතුය. මින් අදහස් වන්නේ අයුතු ලෙස ජන්ද කොට්ඨාස නොබෙදිය යුතු බවය. (Malapportionment)

අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙන් කිරීම (Gerrymandering) යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ කුමක්ද?

කිසියම් එක් දේශපාලන පක්ෂයකට අනිකුත් දේශපාලන පක්ෂයකට වඩා වැඩි ආසන සංඛ්‍යාවක් ලැබෙන සේ මායිම් නියම කිරීම අසාධාරණ ලෙස සීමා මායිම් වෙන් කිරීම යන්නෙන් අදහස් කෙරේ.

අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙන් කිරීම (Gerrymandering) යන පාරිභාෂික යෙදුම භාවිතයට පැමිණියේ 1810 සිට 1812 දක්වා කාලය තුළ මැසචුසෙට්ස් ප්‍රාන්ත ආණ්ඩුකාරවරයා වූ එල්බ්‍රිජ් ජෙරි නිසාය. ආණ්ඩුකාරවර ජෙරි තම පාලන කාලය තුළ දී විරුද්ධ පක්ෂය (ෆෙඩරල්) විමතියට පත්කරවමින් තමන්ගේ පක්ෂයට (රිපබ්ලිකන් පක්ෂයට) බලවත් සේ වාසිසහගත වන ආකාරයට තම ජනපදය නැවත බෙදා වෙන් කිරීමට ඉඩ සැලසෙන අන්දමේ පනතකට අත්සන් තැබිය. මෙනිසා එක් කොංග්‍රස් කොට්ඨාසයක් ගින්නෙහි ජීවත්වන සැලමැන්ඩර් නම් වූ උභය ජීවියාගේ හැඩය ගත්තේය. එක් ෆෙඩරල් පාක්ෂිකයෙකු කීයේ "නෑ එම කොට්ඨාසය ජෙරිමැන්ඩරයකි" (ආණ්ඩුකාර ජෙරි + සැලමැන්ඩර්) කියාය. සැණෙකින් එම කාරණය පුවත්පත්වල කර්තෘ වාක්‍ය හා කාටුන් හි පළ වූයේ ජෙරිමැන්ඩර් යන වචනය ද සහිතවය. එතැන් සිට එවැනි සිදුවීමක් හැඳින්වීමේ දී මෙම වචනය සාමාන්‍ය භාවිතයට පත්විය.

ජනගහණය පනහක් (50) වන කුඩා ජනපදයක් ඇතැයි අපි සිතමු. ඉන් තිස් දෙනෙක් B පක්ෂයට අයත්වන අතර විස්සක් R පක්ෂයට අයත්වෙති. (1 සටහන බලන්න.)

මෙම ජනපදය කොට්ඨාස පහකට බෙදීමට සිදු වූ වා යැයි සිතමු. එක් එක් කොට්ඨාසයකින් ජනගහණය නියෝජනය කිරීමට එක් නියෝජිතයෙකු බැගින් පත් කර ගනු ලැබේ. එම නියෝජනය සමානුපාතික විය යුතුව තිබේ. එනම්, පදිංචිකරුවන් සියයට හැටක් B පක්ෂයට ද සියයට හතලිහක් R පක්ෂයට ද විය යුතුනම් එම ආසන පහ එම ආකාරයෙන්ම බෙදී තිබිය යුතුය.

සටහන - 1

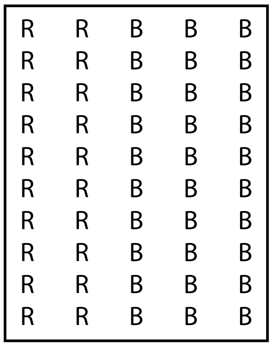

ප්‍රදේශ 50(පරිශ්‍ර)
B පක්ෂය 60%
R පක්ෂය 40%
B පක්ෂය ජය ගනී

සටහන - 2

පූර්ණ නියෝජනය

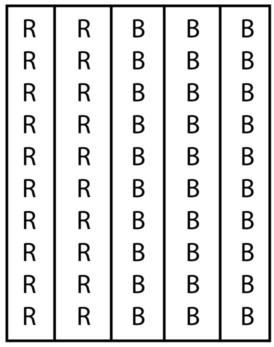

කොට්ඨාස 05
B පක්ෂය - 3
R පක්ෂය -2

සටහන - 3

සංගත නමුත් සාධාරණ ද නොවේ

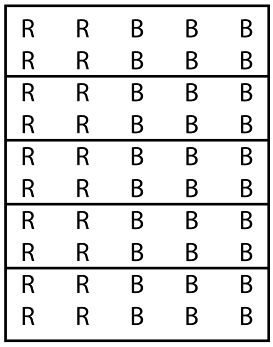

කොට්ඨාස 05
B පක්ෂය - 5
R පක්ෂය - 0
B පක්ෂය ජය ගනී

සටහන - 4

සංගතද නොවේ අසාධාරණ වන ආකාරය

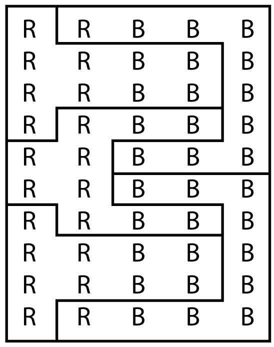

කොට්ඨාස 05
R පක්ෂය - 3
B පක්ෂය - 2
R පක්ෂය ජය ගනී

2 - 4 දක්වා සටහන්වල දක්වා ඇති ආකාරයට මැතිවරණ කොට්ඨාස බෙදිය හැක. 2 සටහන මගින් සීමා නිර්ණය පූර්ණ නියෝජනයකට ඉඩ සලසා ඇත. 3 සටහනට අනුව සීමා නිර්ණය සංගතව ඇත. එහෙත් නියෝජනය සාධාරණ නොවේ. 4 සටහනට අනුව සීමා නිර්ණය සංගත නොවන අතර සාධාරණ ද නොවේ.

සමානුපාතික ඡන්ද විමසීම් ක්‍රමයේ දී ලබා ගන්නා ඡන්ද ප්‍රමාණය අනුව දේශපාලන පක්ෂ නියෝජනය වන අතර අසාධාරණ මායිම් වෙන් කිරීමකට ඇති ඉඩකඩ ඉතා අවමය. නැතහොත් කිසිසේත් සිදු නොවනු ඇත. අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙන් කිරීම (ජෙරිමැන්ඩරිං) විශේෂයෙන් සිදුවන්නේ සමානුපාතික නොවූ ක්‍රමයන් තුළය. බහුතරය ලබා ගන්නා පක්ෂය පමණක් ජයග්‍රාහි වන අතර නියෝජනය ලැබෙනුයේ (කේවල ක්‍රමය අනුව) පක්ෂ කිහිපයකට පමණි. සාධාරණ සීමානිර්ණයක් තහවුරු කෙරෙන ජාත්‍යන්තර වශයෙන් එකඟත්වය දක්වන ක්‍රියාවලියක් දක්නට නොලැබේ.

හැම පුද්ගලයෙකුම සහ හැම ඡන්දයක්ම වටිනා බව (කොට්ඨාස බෙදීම)

ඉතාම සරල වු ද විශ්වමය වන්නා වු ද මෙම මුලධර්මය අනුව සෑම පුද්ගලයෙකුගේම ඡන්දාභිලාෂයට එක සමාන වටිනාකමක් ලැබේ. අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙන් කිරීම පිළිබඳව පසුගිය ඡේදයේ දැක්වු උදාහරණයට අනුව ඡන්ද කොට්ඨාසවල සමාන ඡන්ද ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබිණි. ඡන්ද ප්‍රතිඵලය වෙනස් කිරීම සඳහා සිදු කළේ එක සමාන භූමි ප්‍රමාණයකින් යුක්තවු ඡන්ද කොට්ඨාසවල සීමාවන් වෙනස් කිරීම පමණි. අසමාන ඡන්ද සංඛ්‍යාවන් අන්තර්ගත වන ආකාරයට මැතිවරණ කොට්ඨාස සීමා මායිම් පැනවීම අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙනස් කිරීමක්(Gerrymandering) නොවේ. එය අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදීමක් (Malapportionment) වන්නේ නැත.

අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදීම (Malapportionment) සිදුවන්නේ ඡන්දදායක - නියෝජිත අනුපාතය විවිධ ස්වභාවයන් ගන්නා විටය. උදාහරණයක් වශයෙන් එක් තනි ආසන කොට්ඨාසයක ඡන්ද දායකයන් 10,000ක් සිටිය දී තවත් ආසනයක ඡන්දදායකයින් 100,000ක් සිටිනම් මුලින් කී කොට්ඨාසයේ ඡන්දදායෙකුට පාලක පක්ෂය කෙරෙහි දසගුණයක බලපෑමක් එල්ල කළ හැකිය. පුද්ගල සාධාරණත්වය පසෙකලා කණ්ඩායම් සමානතාවයට විශේෂ සැලකිල්ලක් දක්වමින් අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදීමක් හිතාමතාම සිදුකළ හැකිය.

අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදිමෙහි (Malapportionment) ආදීනව අසාධාරණ ලෙස මායිම් වෙනස් කිරීමෙහි (Gerrymandering) ආදිනව තරමටම බලවත්ය. පහත දැක්වෙන සරළ උදාහරණයෙන් එය පැහැදිලි වේ. මෙම උදාහරණයෙහි ඡන්දදායකයින් තිදෙනෙකු සිටින මැතිවරණ කොට්ඨාස දෙකකි. ඡන්දදායකයින් සයදෙනෙකු සිටින එක් මැතිවරණ කොට්ඨාසයකි.

(ඡන්දදායකයෝ)

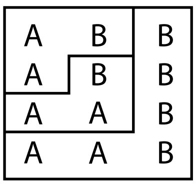

විශාල මැතිවරණ කොට්ඨාසයේ අපේක්ෂකයෙකුට අසුනක් ජය ගැනීම සඳහා කුඩා මැතිවරණ කොට්ඨාස දෙකෙහි අපේක්ෂකයින් ලබා ගන්නා ඡන්ද ප්‍රමාණය මෙන් දෙගුණයක ඡන්ද ප්‍රමාණයක් ලබාගත යුතුය. මෙය තවත් ආකාරයකට දැක්වුව හොත් කුඩා මැතිවරණ කොට්ඨාසයේ එක් ඡන්දයක් විශාල මැතිවරණ කොට්ඨාසයේ ඡන්ද දෙකක් වටනේය. ඡන්දවලට විවිධ වටිනාකම් ආරෝපණය කිරීමක් සිදුවන බැවින් සෑම ඡන්දයකම සම වටිනාකමක් තිබිය යුතුය. අයුතු ලෙස කොට්ඨාස බෙදීම (Malapportionment) නිසා ඡන්දයේ සමානතාව පිළිබඳ සිද්ධාන්තය උල්ලංඝනය වේ. ඉහත දැක්වු උදාහරණයට අනුව ප්‍රතිඵලය වන්නේ B පක්ෂය එක් මැතිවරණ කොට්ඨාසයක් ජයගනිද්දී B පක්ෂය විසින් ලබාගනු ලබන ඡන්ද ප්‍රමාණයම ලබා ගන්නා A පක්ෂය මැතිවරණ කොට්ඨාස දෙකක් ජය ගැනීමයි.

ඇලබාමා පරස්පරය (Alabama Paradox)

ආසන සංඛ්‍යාවේ වැඩි කිරීමක් සිදු වන විට (ජනගහණය නොවෙනස්ව පැවතියද) එක් පක්ෂයකට තිබෙන ආසන සංඛ්‍යාව අඩු වීමට ඉඩ ඇති වීම ඇලබාමා පරස්පරතාව යනුවෙන් හැදින්වේ.

ඇලබාමා පරස්පරතාව මුල්වරට මතුවුයේ 1873 ජනසංගණනයත් සමගය. නියෝජිත මන්ත්‍රණ සභාවේ ආසන 270ක් තිබියදී රොඩ් අයිලන්ඩ් සඳහා නියෝජිතයෝ දෙදෙනෙක් සිටියහ. එහෙත් නියෝජිත මන්ත්‍රණ සභාවේ ප්‍රමාණය 280 දක්වා වැඩි කළ විට රොඩ් අයිලන්ඩ් හි නියෝජිත සංඛ්‍යාව එකකින් අඩුවිය. 1880 සංගණනයෙන් පසු නියෝජිත මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාව 275 සිට 350 දක්වා වැඩිවන විට මන්ත්‍රීවරුන් සංඛ්‍යාව වෙනස්වන ආකාරය ඇමරිකා එක්සත් ජනපද සංගණන කාර්යාල ප්‍රධානී සී.ඩබ්. සියැටන් විසින් ගණන් බලන ලදී. ඔහු කොංග්‍රසයට ලිපියක් යවමින් නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ ආසන සංඛ්‍යාව 299ක් වී නම් ඇලබාමා සඳහා ආසන 8ක් ලැබෙන බවද ආසන 300ක් වී නම් ඇලබාමා සඳහා ලැබෙනුයේ ආසන 7ක් පමණක් බව ද දන්වා යැවිය. මේ අනුව ඇලබාමා සඳහා වු ආසන සංඛ්‍යාව එකකින් අඩුවීම හේතු කොටගෙන මෙම පරස්පරය ඇලබාමා පරස්පරය ලෙස නම් කෙරී ඇත. පහත දැක්වෙන සරල උදාහරණයෙන් මෙම පරස්පරය පැහැදිලි වේ.

ජනපදය	ජනගහණය	ආසන 10		
		පංගුව	මුලදී	අවසානයේදී
A	6	4.286	4	4
B	6	4.286	4	4
C	2	1.426	1	2
				ආසන 10

ජනපදය	ජනගහණය	ආසන 11		
		පංගුව	මුලදී	අවසානයේදී
A	6	4.714	4	5
B	6	4.714	4	5
C	2	1.571	1	1
				ආසන 11

ආසන 10 A හා B ජනපද 10*6/14 = 4.286
ජනපදය - C 10*2/14 =1.429
ආසන 11 A හා B ජනපද 11*6/14 = 4.714
ජනපදය - C 11*2/14 =1.571

ආසන සංඛ්‍යාව වැඩිවන නිසා විශාල ජනපදවල ආසන කෝටාව කුඩා ජනපදවල කෝටාවට වඩා වේගයෙන් ඉහළ යයි. මෙහිලා කුඩා ජනපදය වු C ජනපදයට වඩා වේගයෙන් A හා B ජනපදවල කෝටාව ඉහළ ගියේය. එබැවින් A හා B ජනපදවල කෝටාවේ භාගීය හා දශම කොටස C ජනපදයේ එම කොටසට වඩා වේගයෙන් වැඩුණි. ඇත්ත වශයෙන්ම නම් එම ජනපද C ජනපදයේ භාගීය කොටස ද ඉක්මවා ගියහ. හැමිල්ටන් ක්‍රමය අනුව වැඩිම භාග කොටස ලබා ඇති ජනපද මොනවා දැයි විශ්ලේෂණය කර බැලූ බැවින් එතෙක් C ජනපදයට හිමිව තිබුණු අසුන අහිමි විය.

“STORIES OF DEMOCRACY”

SHORT FILM COMPETITION & FESTIVAL 2019

Open Category

1 PRIZE	2 PRIZE	3 PRIZE
Rs125,000	Rs75,000	Rs50,000

School Category

1 PRIZE	2 PRIZE	3 PRIZE
Rs50,000	Rs30,000	Rs20,000

Language

Sinhala/ English/ Tamil or Silent

Film Eligibility

Length: Maximum 5 minutes
Resolution: HD (16:9)
Sound: Sound must be greater than 128bit
Video Format: MP4 (DVD Data Format)

Registration & Submission

Deadline - 31st July 2019
Film festival - 5th October 2019
Application and instructions can be downloaded from www.elections.gov.lk

Finalists

The winners will be selected by an expert panel of judges. Selected short films will be screened on 8th June evening at “Tharangani Theatre”.

REGISTRATION FREE

ELECTION COMMISSION OF SRI LANKA
MINISTRY OF EDUCATION
DEPARTMENT OF MASS COMMUNICATION, UNIVERSITY OF KELANIYA

කෙටි නාට්‍ය උළෙල
පිළිබඳ පැවති වැඩමුළුවල දී ලද ප්‍රතිචාර

"මම දැනගෙන සිටියේ කෙටි නාට්‍යවල තිරපිටපත අනුව රඟපෑමට පමණයි. නමුත් මෙම වැඩසටහනින් ලබා ගත් දැනුමින් පසුව තිර රචනය, සංස්කරණය හා රඟපෑම පිළිබඳව පුළුල් දැනුමක් ලබා ගත්තා, එමෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ඡන්ද බලය පිළිබඳවත් දැනුවත් වුණා. මෙවැනි වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම පිළිබඳව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ස්තුතිය ප්‍රකාශ කරනවා."

පිළිමතලාව ශ්‍රී දේවානන්ද විද්‍යාලයේ
විනලි භාග්‍ය විරසිංහ ශිෂ්‍යාව

"මෙම වැඩසටහන මඟින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා සර්වජන ඡන්ද අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ඉටුකරන කාර්යභාරය හා කැපවීම පිළිබඳව දැනුවත් වුණා. ප්‍රජාත්‍රන්ත්‍රවාදය හා ඡන්ද බලය පිළිබඳව හඬක් නැගීමට, අනාගත පරම්පරාව දැනුවත් කිරීමට, මෙම කෙටි චිත්‍රපට උළෙල හොඳ අවස්ථාවක් බව ප්‍රකාශ කරන්නට කැමතියි."

මහනුවර හින්දු විද්‍යාලයේ
ජන සංනිවේදන හා ජනමාධ්‍ය විෂය භාර ආචාරිණී
මහේෂා දොඩම්පැල්ල මහත්මිය

"මාගේ ප්‍රියතම විෂය නාට්‍ය හා රංග කලාවයි. අප විසින් තෝරාපත් කර ගත් පාලකයින් විසින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පරිහානියට පත්කරන යුගයකයි අප දැන් සිටින්නේ. පාසැල් ශිෂ්‍යයෙක් හැටියට අප සිතන්නේ රට ගැනයි. එනම් ඒ පරිහානියට මුහුණ දෙන්නේ කුමන ආකාරයට දැයි කියා. එම ගමන් මාර්ගය වෙනස් කිරීමට මෙම කෙටි චිත්‍රපට උළෙල උපකාර වේ යැයි මම බලාපොරොත්තු වෙනවා."

ගාල්ල ඇලෝසියස් විද්‍යාලයේ
දෙහාන් ශිෂ්‍යයා

"අප නොදන්නා කරුණු බොහොමයක් මෙම වැඩසටහනින් ඉගෙන ගත්තා. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව, කෙටි චිත්‍රපටයක් කියන්නේ මොකක්ද, එමඟින් බලාපොරොත්තු වන අරමුණු හා එය අපගේ ජීවිතවලට ඇති බලපෑම පිළිබඳව දැනුවත් වුණා."

බෙන්තොට ගාමිණී ජාතික පාසලේ
පංචාලි පියුමිකා ශිෂ්‍යාව

ශ්‍රී ලංකාවේ
මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ නව ප්‍රවණතා

චන්න පී. ද සිල්වා
අධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ හා ක්‍රමසම්පාදන)

ආසියාවේ පැරණිතම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක් වන ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ පැවැත්වීම මෙන්ම නිසි පරිදි හා සාමකාමීව බලය පැවරීම පිළිබඳව ප්‍රශංසනීය ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියයි. කෙසේ වුවද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ශක්තිමත් බව තීරණය කරනු ලබන්නේ මැතිවරණ පැවැත්වීම මගින් පමණක් නොවන අතර මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ පුරවැසි සහභාගීත්වයේ පරිමාව ද ඒ සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලිය යුතු සාධකයකි. ඡන්ද බලය සඳහා විධිවිධාන සලස්වන ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව යම් සමාජයක් තුළ වෙසෙන සියලු කණ්ඩායම්වලට මැතිවරණ ක්‍රියාවලියට සක්‍රිය ලෙස සහසම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට ඇති සිය අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවට නැගීමට හැකියාව සැලසී ඇත්නම් පමණක් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සැබවින්ම මල්ඵල ගැන්විය හැකිබව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව අවබෝධ කරගෙන සිටී.

"ජනතා පරමාධිපත්‍යය, සර්වජන ඡන්ද බලය හා සබැඳි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මූලධර්ම ආරක්ෂා කරමින් පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත වන පරිදි අදාළ සියළු පාර්ශ්ව දැනුවත් කෙරෙන නිදහස්, සාධාරණ හා විශ්වසනීය මැතිවරණ ක්‍රියාවලියක් කාර්යක්ෂමව හා සඵලතාවයෙන් යුතුව මෙහෙයවීම" සිය මෙහෙවර ප්‍රකාශය කොට ගත් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, 2017-2020 උපායමාර්ගික සැලැස්ම තුළ සුදුසුකම්ලත් සියලු පුරවැසියන් ඇතුළත් වන ඡන්දහිමි නාමලේඛනයක් සකස් කිරීම මූලික අරමුණක් කොටගෙන ඇත. මේ යටතේ පුරවැසියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන අතර පළමු වරට ඡන්දය ප්‍රකාශ කරන ඡන්ද දායකයන්, කාන්තාවන් සහ ආබාධිත තැනැත්තන් ආදී සාමාන්‍යයෙන් අඩු නියෝජනයක් හිමි කණ්ඩායම් වෙත මෙම අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්වල මූලික අවධානය යොමුකොට ඇත. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් මෑත කාලීනව ක්‍රියාත්මක කරන ලද සුදුසුකම්ලත් සියල්ලන් ඇතුළත් කිරීම අරමුණුකරගත් වැඩසටහන් පිළිබඳව මතු දැක්වෙන කරුණු මනා සමාලෝචනයක් සපයා දෙන අතර එම වැඩසටහන් තුළින් මැතිවරණ ක්‍රියාවලියට සහභාගී වීමට ඇති බාධාවන් අවම කිරීමත්, එසේ කිරීමෙන් මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සුදුසුකම් ලත් කිසිදු ඡන්දහිමියෙකු අත්නොහැරෙන බව තහවුරු කිරීමත් අපේක්ෂා කෙරේ.

ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේදී ආබාධ සහිත වූවන් මුහුණදෙන බාධා ඉවත් කිරීම

ශ්‍රී ලංකාව වර්ෂ 2016 දී පරානුමත කරන ලද ආබාධ සහිත වූවන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය මඟින් සියලු ආකාරයේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමටත්, තෝරා පත්කර ගනු ලැබීමටත්, දේශපාලන ධාරාව තුළ වඩාත් පුළුල් ආකාරයෙන් සහසම්බන්ධව කටයුතු කිරීමටත් ඇති අයිතිය තහවුරු කර ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සහ ඒ සඳහා සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට "ශ්‍රී ලංකාවේ ආබාධිත තැනැත්තන් අන්තර්ගත මැතිවරණ (DIESL)" නැමැති ක්‍රියාකාරී තාක්ෂණික කණ්ඩායමක් ආබාධිත තැනැත්තන්ගේ සංවිධාන සමග එක්ව ස්ථාපිත කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ක්‍රියාකර ඇත. එම DIESL කණ්ඩායම සමග සහයෝගයෙන් යුතුව ක්‍රියා කරමින් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් 2018 පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමට පෙරාතුව ඡන්ද මධ්‍යස්ථානවල ආබාධිත තැනැත්තන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් සළසා දීම ඉලක්ක කර ගත් විවිධ වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාවට නංවන ලදී. එම වැඩසටහන්වලට අමතරව ශ්‍රී ලංකා බිහිරිජන මධ්‍යම සම්මේලනය සමග එක්ව බිහිරි ජනතාව ඉලක්ක කර ගනිමින් ක්‍රියාත්මක කළ ඡන්දහිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ 3,000 කට අධික වාර ගණනක් භුවමාරු වී ඇති, පෝස්ටර් සහ සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ විකාශනය කළ හස්ත මුද්‍රා භාෂා පරිවර්තන සහිත ඡන්දහිමියන් දැනුවත් කිරීමේ වීඩියෝ පට 5ක් නිෂ්පාදනය කොට බෙදාහැරීමද ඇතුළත් විය.

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය හා සබැඳි අයිතිවාසිකම් පිළිබඳවත්, මැතිවරණ දිනයේ දී මැතිවරණ රාජකාරිවල නිරතවන නිලධාරීන් ප්‍රමුඛ අවධානය යොමුවිය යුතු කරුණු පිළිබඳවත් තොරතුරු ඇතුළත් වීඩියෝ වැඩසටහන් සම්පාදනය කිරීමට ඉහත කී කණ්ඩායම මැතිවරණ කොමිසන් සභාව සමග ඒකාබද්ධව ක්‍රියා කරන ලදී. ආබාධ සහිත ඡන්දහිමියන් සඳහා මැතිවරණ දිනයේ දී ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ඡන්ද ස්ථානාධිපතිවරුන්ගේ ධාරිතා වර්ධනය

කිරීම පිණිස එම නිලධාරීන්ගේ පුහුණු වැඩසටහන් හා සාකච්ඡා වලදී මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් මෙම වීඩියෝ පට බෙදා දෙන ලදී. ඊට අමතරව, වාර්ෂික ඡන්දහිමි නාමලේඛණ ප්‍රතිශෝධන ක්‍රියාවලිය තුළ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පිළිබඳ දත්ත වඩාත් ක්‍රමානුකූල ආකාරයෙන් ලබා ගැනීම පිණිස ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ දත්ත රැස්කිරීමේ නියමු වැඩසටහනක් තෝරාගත් ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාස 4ක එනම්, කොත්මලේ, යටියන්තොට, වැල්ලවාය හා කිළිනොච්චි දිස්ත්‍රික්කයේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව එම සංවිධාන හා කණ්ඩායමේ සාමාජිකයන්ගේ සහයෝගය ඇතිව කටයුතු කර ඇත. එක් එක් මැතිවරණ කොට්ඨාසයේ ඡන්ද මධ්‍යස්ථානවලට ප්‍රවේශ වීමේ පහසුකම් පිළිබඳව විගණනයක් පැවැත්වීම සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නාවලියක් සකස් කිරීමටද මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ක්‍රියා කරයි. ඉහත කී නියමු වැඩසටහන තුළින් සහ විගණනය තුළින් එකී ඉලක්කගත ප්‍රදේශයන්හි ආබාධ සහිත ඡන්දහිමියන්ගේ විශේෂිත ඉල්ලීම් හා ආබාධිත ප්‍රවේශ හා සබැඳි අවශ්‍යතා හඳුනාගැනීමටත් එසේ කිරීම මඟින් මැතිවරණවලට පූර්වයෙන් මැතිවරණ හා සබැඳි නිශ්චිත අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන ඒවාට පිළියම් යෙදීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට හැකියාව උදාවනු ඇත.

මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ යෞවන සහභාගීත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ මැතිවරණ හා දේශපාලන වශයෙන් තරුණ තරුණියන් බලගැන්වීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් විවිධ ව්‍යාපෘති හා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. 2016 වසරේදී පළමු වරට ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ අවස්ථාව උදාවන තරුණ ප්‍රජාවගේ සිවිල් ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා යෞවන නායකත්වය සහිත කණ්ඩායම් උනන්දු කරවීම පිණිස මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ #YouthVoteSL වැඩසටහන දිවයින පුරා ක්‍රියාවට නංවන ලදී. යෞවන සංවිධාන 40ක සහභාගීත්වයෙන් හා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව “Kites for Rights” යන තේමාව යටතේ ගාල්ලේ දී පවත්වන ලද සරුංගල් සැනකෙළියකින් සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ දියත් කළ එකී #YouthVoteSL ක්‍රියාන්විතයේ කූඨප්‍රාප්තිය සනිටුහන් කරන ලදී. සිංහල දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාවන් නියෝජනය කරමින් උතුර, නැගෙනහිර, කන්ද උඩරට, දකුණ හා කොළඹින් තුන්සීයක් පමණ තරුණ තරුණියන් ඊට සහභාගී වීම පිණිස ගාල්ලට රැස්විය. මුළු දිවයිනම ආවරණය වූ සහභාගිත්වයක් සහිතව දවස පුරා පැවැති එම වැඩසටහනට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිතුමා විසින් මෙහෙයවන ලද ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ හා ඡන්ද ගණන් කිරීමේ ආදර්ශ වැඩසටහනක් ඇතුළත් වූ අතර තරුණ තරුණියන්ගේ ඡන්ද අයිතිය ප්‍රවර්ධනය කෙරෙන පණිවුඩ ඇතුළත් කර අලංකාර ලෙස නිර්මාණය කල සරුංගල් යැවීමේ විශේෂාංග වැඩසටහනක් ද ඊට ඇතුළත් විය.

එයට අමතරව #YouthVoteSL වැඩසටහනට සහභාගි වූ තරුණ කොටස් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික ඡන්ද හිමියන් ගණන් ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ වයස අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ වූ දහස් ගණනකගේ ඡන්ද අයිතිය සීමා වන බව ප්‍රකාශ කරමින් ඔවුන්ට මැතිවරණ ක්‍රියාවලියට සහභාගිවීමේ අවස්ථාව ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා ඡන්ද හිමියන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව බලධාරීන් වෙත අවධාරණය කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන් තරුණ කණ්ඩායම් විසින් පවත්නා නීතිවලට අවශ්‍ය සංශෝධන සිදුකරන ලෙස ඉල්ලා පෙත්සමක් සකස් කරන ලදුව, දිවයිනේ සියලු වයස් කාණ්ඩවල ලක්ෂ හතරක් ඉක්මවූ පුරවැසියන්ගේ අත්සන් ඒ සඳහා ලබාදෙන එම පෙත්සම පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. උතුරු පළාතේ එක් තරුණ කණ්ඩායමක් විසින් මේ සම්බන්ධයෙන් පනත් වලට අවශ්‍ය නීති සංශෝධන ගෙන එන ලෙස ඉල්ලා ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසන් සභාව වෙත පැමිණිල්ලක් ද ඉදිරිපත් කොට ඇත.

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ කාර්යයන් හා කර්තවයන් පිළිබඳව තරුණ ප්‍රජාව දැනුවත් කොට ඔවුන් පාර්ශ්වකරුවන් ලෙස සම්බන්ධීකරණය කරගැනීමට හැකිවන පරිදි විවිධ ජනවර්ග හා භූගෝලීය කලාප නියෝජනය කරන තරුණ නායකයන්ගෙන් සමන්විත යෞවන කමිටුවක් ස්ථාපිත කිරීමට ද මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ක්‍රියා කරන ලදී. එම යෞවන කමිටුව විසින් වාර්ෂික ඡන්ද හිමියන්ගේ දිනයට සමගාමීව කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ සහ පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ සිසුන් 500කට අධික සහභාගිත්වයකින් වැඩසටහන් සංවිධානය කරන ලද අතර, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ මැතිවරණ, ඡන්ද හිමියන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, කාන්තා කෝටාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රම පිළිබඳව දැනුම්වත් භාවය වර්ධනය කිරීම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම එම වැඩසටහන්වල මූලික අරමුණ විය. තවද තම තමන්ගේ ප්‍රජාව තුළ සිවිල් හා ඡන්ද හිමි දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීමට අවශ්‍ය කුසලතා වර්ධනය කිරීම පිණිස තරුණ තරුණියන් 147 දෙනෙක් සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී යෞවන කඳවුරු දෙකක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සහ යෞවන කමිටුව විසින් සංවිධානය කරන ලදී.

එම තරුණ කඳවුරුවලට සහභාගිවීමෙන් අනතුරුව, ඒ පිළිබඳව මනා පුහුණුවක් ලැබූ තරුණ තරුණියන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රජා-පාදක ඡන්දහිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩ කටයුතු සඳහා තරුණ තරුණියන් සිය ගණනින්

අලුතින් සම්බන්ධවූ අතර ඡන්ද හිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන්වල තරුණ නායකයන්ගේ සහභාගිත්වයේ ප්‍රබල බලපෑම එමගින් මැනවින් ප්‍රදර්ශනය විය.

කාන්තා අයිතිවාසිකම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ස්ථාවරත්වය සඳහා මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සක්‍රීය කාන්තා සහභාගිත්වය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. කාන්තාවන් සඳහා කෝටා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රථම අවස්ථාව වූ 2018 පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම මගින් දේශපාලනය හා මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා සහභාගිත්වය වර්ධනය කිරීමට මහඟු අවස්ථාවක් සලසා දෙන ලදී. එසේ හිමි වූ මෙම අවස්ථාවෙන් නිසි ඵල නෙලා ගනු වස් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, කාන්තාවන් සඳහා වන ජාතික කමිටුව සමග එක්ව කාන්තා ප්‍රජා නායිකාවන් සඳහා ඉලක්කගත ඡන්ද හිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර, එම කාන්තා නායිකාවන් විසින් 2018 පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම ඉලක්කකර ගනිමින් ප්‍රජා කාන්තාවන් 2000කට අධික පිරිසක් සඳහා ප්‍රජා පාදක ඡන්ද හිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වන ලදී.

එයට අමතරව පළාත් පාලන ආයතනවලට තේරීපත් වූ කාන්තා සභිකයන්ට ස්වකීය සේවය කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව ඉටු කිරීමටත්, ඒ හරහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ශක්තිමත් කිරීම අරමුණු කොට ගත් වැඩමුළු පවත්වන ලදී.

තවද, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් වතු ආශ්‍රිතව ජීවත්වන ප්‍රජාව උදෙසා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, සර්වජන ඡන්ද බලය හා ලියාපදිංචිය පිළිබඳව ඡන්ද හිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් කිහිපයක් පවත්වන ලදී. ඒ සඳහා සහභාගී වූ පිරිසෙන් බහුතරය කාන්තාවන් විය. පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමට කලකට පෙර මැතිවරණ කොමිසම විසින් ඡන්ද විමසීම පැවැත්වෙන දින කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවිය හැකි මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමටත් ඒවා අවම කිරීමටත් නෛතික බලය හිමි පොලීසිය හා සෙසු මැතිවරණ පාර්ශ්වකරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් පරිශීලක අත්පොතක් සියලුම දිස්ත්‍රික් මැතිවරණ කාර්යාල වෙත බෙදා හැරීමට කටයුතු කරන ලදී. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කරගත් මූලාරම්භ අතර, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට නව විධායක නිලධාරිනියන් බඳවා ගැනීම, සහභාගිත්ව උපායමාර්ගික සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය අවධාරිත වැඩසටහන් සම්පාදනයේ දී සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ඉටුකිරීම පිණිස ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ කේන්ද්‍රස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ මැතිවරණ ක්‍රියාකාරී කමිටුවක් පිහිටුවීම සඳහා කාන්තාවන් සඳහා වන ජාතික කමිටුව සහ අදාළ කාන්තා හා මැතිවරණ සංවිධාන සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම, මැතිවරණවල දී කාන්තාවන්ට එරෙහි සිදුවිය හැකි ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා මැඩපැවැත්වීම සහ දේශපාලනය තුළ කාන්තා සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය සෙසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරන ලදී.

භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියා කිරීම

දැනුම්වත්වීම සහ සක්‍රීය ලෙස දේශපාලනයට සහභාගි වීම සඳහා තමන්ට අවබෝධ වන භාෂාවකින් සහ ආකෘතියකින් අදාළ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාවක් පුරවැසියන් සතුවිය යුතු ය යන්න පිළිගනිමින්, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් විවිධ වූ මැතිවරණ පාර්ශ්වකරුවන් සියල්ලන්ටම එක හා සමාන ප්‍රවේශයක් සැලසෙන පරිදි, සිය පුහුණු වැඩසටහන් සහ එහිදී අවශ්‍ය වන පුහුණු ආධාරක ත්‍රෛභාෂාවෙන් සම්පාදනය කරනු ලබයි. විවිධත්වයෙන් සපිරි ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව ඵලදායී අයුරින් දැනුම්වත් කිරීම පිණිස මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් සියලු නිල සන්නිවේදන කාර්යයන් සඳහා ද්වි භාෂා ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමුඛත්වය ගෙන ක්‍රියාකර ඇත. ඊට අමතරව සියල්ල ඇතුළත් ඡන්ද හිමියන් දැනුම්වත් කිරීමේ ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ ප්‍රශස්ත භාවිතාවන් ප්‍රදර්ශනය කරමින්, ඡන්ද අයිතිය සහ තොරතුරු පිළිබඳ ප්‍රචාරක ආධාරක ජාතික භාෂා දෙකෙන්ම සකස් කොට බෙදා හැරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ වගකීමක් ලෙස එහි උපායමාර්ගික සැලැස්මෙහි ද ඇතුළත් කර ඇත. සාමකාමී ස්ථාවර හා සෞභාග්‍යමත් සමාජයක් උදා කරගැනීමේ සාමූහික ඉලක්කය සාක්ෂාත් කරගැනීම පිණිස සියලු පුරවැසි කණ්ඩායම්වලට එක්ව කටයුතු කිරීමේ අවස්ථාව උදාකර ගැනීමට සුදුසුකම්ලත් සියළු පුරවැසියන් ඇතුළත් වන මැතිවරණ ක්‍රියාවලියක් බෙහෙවින් මහෝපකාරී වේ. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා යොදාගන්නා සම්පත් විවිධ භාෂාවන්ගෙන් නිර්මාණය කිරීමටත්, පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා විවිධත්වය හා අන්තර්කරනය ඒකාබද්ධ කිරීමටත්, කොමිෂන් සභාවේ වැදගත් අවස්ථා සඳහා සහ ප්‍රකාශන සඳහා ජාතික භාෂා යොදාගැනීමටත්, කොමිෂන් සභාව ක්‍රියා කිරීම තුළින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ශක්තිමත් කිරීම පිණිස මැතිවරණ කළමනාකරණ ආයතනයකට කළ හැකි වැදගත් කාර්යභාරය ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මැනවින් ඉටුකරමින් පවතින බව සඳහන් කිරීම අතිශයෝක්තියක් නොවනු ඇත.

රටේ අනාගතය තීරණය කරනු ලබන්නේ ඡන්දහිමියන් විසිනි

ඔබගේ ඡන්ද බලය රැක ගැනීමට නොවරදවාම 2019 වර්ෂය සඳහා ඡන්දහිමියෙකු ලෙස ලියාපදිංචි වන්න

2019 ඡන්දහිමි නාමලේඛන ප්‍රතිශෝධනය

ගණන් ගැනීමේ ආකෘති (බීසී ආකෘති) ගෘහ මූලිකයින් වෙත භාරදීම
2019.05.15 සිට 2019.06.14

බීසී ආකෘති ගෘහ මූලිකයින්ගෙන් ආපසු භාරගැනීම
2019.06.02 සිට 2019.07.29

ලියාපදිංචි නොවූ අයගෙන් පැමිණිලි UE ආකෘති E -mail මගින් භාරගැනීම
2019.07.20 සිට 2019.08.13

ද්විත්ව ලියාපදිංචියට අදාළව ලිපියැවීම
2019.07.12 සිට 2019.08.08

හිමිකම් ඉල්ලීම් හා විරෝධතා ඉදිරිපත් කිරීම
2019.08.15 සිට 2019.09.11

හිමිකම් හා විරෝධතා පරීක්ෂණ
2019.08.15 සිට 2019.10.10

කෙටුම්පත් නාමලේඛනය ග්‍රාම නිලධාරි කාර්යාල සහ මැතිවරණ කාර්යාලයේ ප්‍රදර්ශනය කිරීම
2019.10.22 සිට 2019.10.25

ඡන්ද හිමි නාමලේඛනය සහතික කිරීම
2019.10.31

වැඩිදුර විස්තර සඳහා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ අංශය හෝ අදාළ දිස්ත්‍රික් මැතිවරණ කාර්යාලය විමසිය හැකිය.

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව 0112868441-42-43

කොළඹ (නාගරික)	0112872247	වවුනියාව	0242222311
කොළඹ (දිස්ත්‍රික්)	0112867472	මුලතිවු	0212061426
ගම්පහ	0332222047	මඩකලපුව	0652224312
කළුතර	0342222266	අම්පාර	0632224342
මහනුවර	0812233187	ත්‍රිකුණාමලය	0262222304
මාතලේ	0662222422	කුරුණෑගල	0372222369
නුවරඑළිය	0522222325	පුත්තලම	0322265246
ගාල්ල	0912234028	අනුරාධපුරය	0252222551
මාතර	0412222305	පොළොන්නරුව	0272222012
හම්බන්තොට	0472256248	බදුල්ල	0552222424
යාපනය	0212222655	මොණරාගල	0552276315
කිලිනොච්චිය	0212285664	රත්නපුර	0452222023
මන්නාරම	0232222289	කෑගල්ල	0352222561

සටහන: නොවැළැක්විය හැකි හදිසි හෝ වෙනත් ආපදා සහ ඡන්ද විමසීම් පැවැත්වීම් මත ඉහත දින සංශෝධනය විය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනයෙහි
කාන්තා නියෝජනය

න. ගෝකුලන්
සංවර්ධන නිලධාරි (අභ්‍යාසලාභී) - දිස්ත්‍රික් මැතිවරණ කාර්යාලය, වවුනියාව

ශ්‍රී ලංකික දේශපාලනයේ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රමාණවත් ද යන්න වර්තමාන කාලයේ සාකච්ඡා වන වැදගත් කරුණකි. විශේෂයෙන්ම දකුණු ආසියානු රටවල කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන නියෝජනය පිළිබඳවත්, දේශපාලනයේදී එය වැදගත් වන්නේ ඇයි දැයි යන්න සොයා බැලීමත් ඉතා යෝග්‍යවේ.

ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනයෙහි බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍ය සමයේ දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හඳුන්වා දීමෙන් අප ලබාගත්තේ මහඟු වරප්‍රසාදයකි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක ජීවත්වන සැමටම සමාන අයිතීන් භුක්ති විඳීමේ අයිතිය තිබිය යුතුය. සමහර යුරෝපීය රටවල්වල කාන්තාවන්ට ඡන්ද අයිතිය ලැබීමටත් පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් පිරිමින් හා සමානව 1931 දී ඡන්ද අයිතිය ලබා ගන්නා ලදී. මේ අනුව, සමස්ත ලෝකයෙන්ම පලමු කාන්තා අගමැතිවරිය ලෙස තේරී පත් වූ කාන්තාව ද ශ්‍රී ලංකාවෙන් බිහිවීම ආඩම්බරයට කරුණකි. නමුත් මෙතරම් කාලයක් ගතවී ඇති මෙම අවස්ථාවේ දී, ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන ඉතිහාසයේ කාන්තා නියෝජනය පිළිබඳව වෙනත් රටවල් සමග සසඳා බැලිමේ දී අප රට පහළ මට්ටමක පවතින බව විද්‍යාමාන වේ.

පුරාණ ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ දේශපාලනය කෙරෙහි වූ කාන්තා සහභාගීත්වය පිළිබඳවත්, කුවේණි, අනුලා දේවි, කුසුමාසන දේවි වැනි කාන්තාවන් පිළිබඳවත් බොහෝ වෘත්තාන්තයන් ඉතිහාසයේ ලියවී ඇත. ඊට අමතරව ග්‍රාමීය සභා, නගර සභා, මහජන සභා ආදී පළාත්පාලන ආයතනවලට කාන්තා නියෝජිතවරු තේරී පත්වී ඇති බවට ද සාධක ඇත.

එක්සත් ජාතීන්ගේ කාන්තා සංවිධානයේ 2018 වාර්තාවට අනුව වර්තමානයේ දේශපාලනයෙහි නියැලී සිටින කාන්තාවන් පිළිබඳ ලැයිස්තුවේ 179 වැනි ස්ථානයේ ලංකාව සිටින බව වාර්තාවේ. රටවල් 190 ක් මෙම නම් ලැයිස්තුවට ඇතුලත් කර ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාව 179 ස්ථානයේ සිටියි. දැනට පාර්ලිමේන්තුවේ සිටින මන්ත්‍රීවරුන් 225 දෙනා අතර කාන්තාවන් සිටින්නේ 13 දෙනෙක් පමණි. මෙය මුළු සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 5.8% ක් පමණි. ඊට අමතරව ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ ලෝකයේම ඇමති ධුර දරන කාන්තාවන්ගේ ලැයිස්තුවෙහි ශ්‍රී ලංකාව සිටින්නේ 164 වැනි ස්ථානයේය. වර්තමාන ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ කැබිනට් ඇමැතිවරුන් 30 අතරින් කාන්තා ඇමැතිවරුන් සිටින්නේ 2 දෙදෙනෙක් පමණි. මෙය මුළු සංඛ්‍යාවෙන්ම සියයට 6.6% ක් පමණි.

මෙවැනි දේශපාලන වාතාවරණයක් යටතේ කාන්තා සංවිධානවලින් දිගින් දිගටම ගෙන යන ලද නොයෙකුත් සටන්වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්ද, කාන්තා නියෝජනය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණකින් ද යුතුවූ නව මැතිවරණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලද්දේ 2017 අංක 16 දරණ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් පනත මගිනි. මෙම පනත මගින් සෑම සභාවකටම සියයට 25% ක් කාන්තා නියෝජනය අනිවාර්ය කරන ලදී. මෙය දේශපාලනයෙහි කාන්තාවන් ලැබූ ජයග්‍රහණයක පළමු පියවර ලෙස සැලකේ. මෙම තත්ත්වය ඉදිරි දශක කීපය තුළ 25% සිට ඉහළට යාහැකි බව අනුමාන කළ හැකිය.

කාන්තාවන් සෑම ක්ෂේත්‍රයකම වැදගත් ස්ථානවල ප්‍රමුඛත්වය ලබමින් සිටිය ද, දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙහි පසුබසින තත්ත්වයක් දක්නට ලැබේ. උගත්කමින් හා විශේෂ නිපුණතාවලින් වැදගත් ස්ථානවල සිටින අතර, ඔවුන් දේශපාලනය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු නොකිරීමට හේතු සාධක සොයා බැලීමේ දී, ස්වකීය කුටුම්භ සංගණනය කිරීමේ භාරදූර වගකීම ඔවුන් මත පැවරී ඇති හෙයින් ද, කාන්තාවන් පිළිබඳ සමාජයේ ඇති වී තිබෙන විවේචනාත්මක අදහස් හා දේශපාලනය තුළ කාන්තාවන් ලිංගික හිංසනයන්ට පත්වීම නිසා ද, ආගමික සම්ප්‍රදායන්වල කාන්තාවන්ට පැනවී ඇති තහංචි නිසා ද, වාර්ගික ප්‍රශ්නවලින් මානසිකව පීඩා විඳින නිසා ද, පුරුෂාධිපත්‍යයට යටත් වීම නිසා ද ඔවුන් දේශපාලනයට අකැමැත්තක් දක්වන බව විශ්වාස කළ හැකිය.

එබැවින් කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන නියෝජනය වැඩි කිරීම සඳහා වූ යම් යම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාව වර්තමානයේ උදා වී ඇත. 18 වැනි සහ 19 වැනි ශතවර්ෂවලට වඩා වර්තමානයේ දී කාන්තාවන් ස්වකීය අයිතීන් විශාල ප්‍රමාණයන් දිනා ගෙන ඇත. නමුත් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මකභාවය නමැති තත්ත්වය තවමත් උදා වී නොමැත. තමන්ගේ ගැටලු නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා එම ප්‍රශ්න පිළිබඳව විවෘතව ප්‍රකාශ කරන්නට මැලිකමක් දක්වන බැවින් ඒවා විසඳා ගැනීමේ හැකියාවක් ඔවුන් තුළ නැත. තවද වෘත්තීය මට්ටමෙන්ද, ආර්ථික වශයෙන්ද එවැනි ගැටලුවලට ඔවුන් මුහුණ දෙන අතර, බොහෝ සෙයින් පසුබෑමට ද ලක්වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ රැකියාවල යෙදී සිටින කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 35% ක් වන බව සංඛ්‍යා ලේඛනවල දක්වා ඇත. විශේෂයෙන්ම යුද්ධයෙන් පසු වර්තමාන කාලයේ කාන්තාවන් පවුලක මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කිරීමේ

12 වන පිටුවට...

මැතිවරණ නීති බලාත්මක කිරීම සහ මැතිවරණ ආශ්‍රිත ආරවුල් කළමණාකරනයේ දී දිස්ත්‍රික් තේරීම්භාර නිලධාරීන් විසින් ලබාගත් අත්දැකීම් හා විධිමත්විය යුතු කරුණු පිළිබඳ හිටපු හා වත්මන් තේරීම්භාර නිලධාරීන් සමඟ 2019.01.10 දින මැතිවරණ මහලේකම් කාර්යාලයේ දී පැවති විශේෂ සාකච්ඡාව.

“පෞර” Stories of Democracy නමින් කෙටි චිත්‍රපට උළෙල සම්බන්ධයෙන් මාධ්‍ය දැනුවත් කිරීම පිළිබඳව රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ දී හා යාපනය දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයේ දී පැවති විශේෂ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම නව්‍ය ආකාරයකින් සිදු කිරීම සඳහා අන්තර්ජාතිකව සමරනු ලබන දින තෝරාගෙන එම දින සැමරීම හරහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව ජනතාව දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් එක් එක් දිස්ත්‍රික් මැතිවරණ කාර්යාල මඟින් සංවිධානය කරන ලද අතර ඒවායේ විශේෂ අවස්ථා කිහිපයක්.

2021 ජන හා නිවාස සංගණනය සඳහා ඡන්ද හිමිනාමලේඛනයේ තොරතුරු යොදා ගැනීම සම්බන්ධව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සහ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව අතර 2019.02.01 දින ද්වීපාර්ශ්වික අවබෝධතා ගිවිසුමක් අත්සන් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය (ICTA) විසින් රාජ්‍ය නිලධාරීන් වෙනුවෙන් තොරතුරු තාක්ෂණ ක්‍රමවේද ඔස්සේ අත්‍යාවශ පාඨමාලා හැදිරීමේ පහසුකම ලබාදීම පිළිබඳව කොමිෂන් සභාවේ නිලධාරීන් දැනුම්වත් කිරීමේ අවස්ථාව.

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ 2017 - 2020 දක්වා වූ සිව් අවුරුදු උපාය මාර්ග සැලැස්මේ ප්‍රගති වාර්තාකරණය තොතරතුරු තාක්ෂණය ක්‍රමවේදය ඔස්සේ මාර්ගගතව යාවත්කාලීන කිරීම පිළිබඳව කොමිෂන් සභාවේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලවල නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළුවක්, මැතිවරණ ක්‍රමවේද පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ආයතනයේ (IFES ආයතනයේ) උපදේශකත්වයෙන් 2019.03.22 දින මැතිවරණ කොමිෂන් සභා කාර්යාලයේ දී පැවැත්විණි.

පාස්කු ඉරුදින ත්‍රස්තවාදී ප්‍රහාරයෙන් දිවි අහිමි වූ ජනතාව වෙනුවෙන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ශෝකය ප්‍රකාශ කිරීමේ අවස්ථාව.

10 වන පිටුවෙන්...

වගකීම ඔවුන්ට පැවරී ඇත. මෙවැනි අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීමට කාන්තාවන්ට සිදුවී ඇති පසුබිමක කාන්තාවන් දේශපාලනයට සම්බන්ධවී බාධක බිඳ දමා ඉදිරියට යාමටත් තමන්ගේ අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමටත් උත්සාහ ගත යුතුය.

කෙසේ වෙතත් ඉහත සඳහන් සියලුම ප්‍රශ්න දේශපාලනයට පිවිසීමෙන් පමණක් ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි වුවත්, ඔවුන්ගේ රැකියා ප්‍රශ්න සහ ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමට නම් තාක්ෂණික නිපුණතාවලින් යුතු කාන්තාවන් පෙරමුණ ගත යුතුව ඇත.

ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා නියෝජනය තවදුරටත් වැඩි කළයුතු අතර, ස්වකීය ගැටළු විසඳා ගැනීමට හැකි වන පරිදි නෛතික පනත් සකස් කර ගැනීමටත්, කාන්තාවන් දිරි ගැන්වීමේ කටයුතු සඳහා දැනටමත් දේශපාලනයේ යෙදී සිටින කාන්තාවන්ට හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

සියලුම දේශපාලන පක්ෂවල කාන්තා නියෝජනය අනිවාර්ය කරමින්, දක්ෂ හා කාර්යශීලි කාන්තාවන්ගේ සහයෝගය ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනය ක්ෂේත්‍රයට ලබා ගනිමින් සුභදායි ඵල ලබා ගැනීම තුළින් රට සීඝ්‍ර සංවර්ධනය කරා ගෙන යාමටත් පියවර ගැනීම වඩාත් කාලෝචිත බව මාගේ හැඟීමයි.

මූලාශ්‍රයන්

- *www.bbc.com/tamil*
  13/01/2017 ශ්‍රීලංකා කාන්තාවන්ට ඉඩ දීම - දේශපාලන පක්ෂ බලය ලැබේවිද?
- *www.epdpnews.com*
  12/07/2017
- *http://archieve.ipu.org/wmn-e/classif.hhtm*
  Women in Parliaments: World Classification

අයිතිය සනාථ කරන්නෝ

යූ. එල්. මුහම්මදු ජිප්රි
මැතිවරණ කාර්යාලය, මඩකලපුව

වාර්ෂික ගණන් ගැනීමේදී
ඡන්දහිමි නාමලේඛනයේ
පදිංචි ස්ථානයේ නම සඳහන්
නොවීමෙන් කලබල වී
සොයා විත් අයිතිය ඉල්ලූ අයට
සන්සුන්ව පිළිතුරු දුන්
"අයිතිය ඔබට ඇත
ඔබේ නම ඔබ පදිංචි
තැනට ලියා පදිංචි කරන්න
නාම ලේඛනයේ"
වැලිකතරක ඔබ අතරමංවී නැත
මිනිසෙකු මෙන් ඔබ
උපත හා විපත අතර
ඔබ ලියාපදිංචි වූ
බීසී පතේ අගයයි
ඔබේ ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය
මෙය පැහැදිලි කරදුන්
අයිතිය සනාථ කරදුන්
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ නිලධාරීන්!

උපදේශක මණ්ඩලය

මහින්ද දේශප්‍රිය
ජනාධිපති නීතිඥ නලින් ජේ. අබේසේකර
මහාචාර්ය රත්නජීවන් එච්. හූල්
සමන් ශ්‍රී රත්නායක
එච්.එම්.ටී.ඩී. හේරත්
රසික පීරිස්

සංස්කාරක - චන්න පී. ද සිල්වා
පරිගණක පිටු සැකසුම - අමිල ගමගේ
මුද්‍රණය - රජයේ මුද්‍රණාලය
ප්‍රකාශනය - පර්යේෂණ හා සැලසුම් අංශය
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

ඔබගේ අදහස් හා යෝජනා අපට ලියන්න

සංස්කාරක - කතිරයේ බලය
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව,
මැතිවරණ මහලේකම් කාර්යාලය,
02, සරණ මාවත,
රාජගිරිය,
ශ්‍රී ලංකාව.

(+94)0112868441-42-43
(+94)112868426
info@elections.gov.lk
www.elections.gov.lk
SriLankaElectionCommission
elecomsl
Election Commission of Sri Lanka
Election Commission of Sri Lanka

මෙම සඟරාවේ ලිපිවල සඳහන් කරුණු පිළිබඳව වගකීම ඒ ඒ ලේඛකයා සතු වන අතර, ලිපිවල ඇතුළත් කරුණුවලින් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ හෝ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ හෝ අදහස් ප්‍රකාශ නොවේ.